نفی کل گرایی

من حتی روی این نظریه متأخرِ کوایی[1] (کل‌گرایی[2] که اخیراً از حدود۶۰-۷۰ سال پیش مطرح شده است) که می‌گوید وقتی در یک مجموعه‌ی کل، می‌فهمیم چیزی اشتباه بود، حتی قواعد ریاضی ما، قواعد منطق، همه زیر سؤال می‌رود، من حتی روی آن مبنا عرض می‌کنم که اگر جلو برویم، این مثال‌هایی که ما می‌زنیم، مطلب را به نحوی واضح می‌کند که طرف مقابل مسائل را در وجودِ خودش می‌بیند.

---

[1] ویلارد ون اورمن کوایی (به انگلیسی: Willard Van Orman Quine) (۱۹۰۸ – ۲۰۰۰) یکی از منطقدانان و فیلسوفان و وابسته به سنت تحلیلی است.(همان)

[2] کل‌گرایی معناشناختی رویکردی در فلسفه زبان است که در فلسفه علم نیز کاربردهای فراوانی دارد. مطابق آن چه امروز کل گرایی معنایی خوانده می شود، معنای یک کلمه در یک جمله، به معنای سایر کلمات جمله و معنای هر جمله به معنای جملات دیگر زبان بستگی دارد. به عبارت دیگر این کل زبان است که واقعاً معنا دارد و معنای واحدهای زبانی کوچکتر نظیر کلمات، محمولات، جملات و فرضیه ها از معنای کل زبان مشتق می‌شوند.(سایت پژوهه،مقاله کل گرایی معنایی)

خلاصه تز کوایی(یکی از قرائت های ارائه شده از کل گرائی) آن است که "واحد دلالت تجربی، کل علم است". کوایی توضیح می دهد که "شبکه باورها و عقاید ما، از اتفاقی ترین امور جغرافیا و تاریخ، تا عمیق ترین قوانین فیزیک و حتی ریاضی محض و منطق، ساختاری بشر ساخته است که تنها در کناره هایش از تجربه تاثیر می‌پذیرد. تعارض این شبکه باور با تجربه، تعدیل‌هائی را در شبکه ضروری می سازد، ولی تجربه و منطق به تنهائی نمی توانند کیفیت تعدیل‌ها را متعین سازند. درباره این که در پرتو یک تجربه ناقض، کدام گزاره را باید مجددا ارزیابی و تعدیل کرد، آزادی انتخاب بسیاری وجود دارد. در شبکه باورهای ما، یک تجربه با گزاره خاصی مرتبط نیست، مگر به صورت غیر مستقیم و با ملاحظه توازن و هماهنگی کل شبکه." (همان،مقاله تز دوئم-کوایی)

بازبینی #1
ایجاد شده 10 آوریل 2025 14:54:51 توسط ... .
به روزرسانی شده 10 آوریل 2025 15:01:14 توسط ... .